

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARDA SAHNALASHTIRISH O'YIN FAOLIYATINING ASOSIY MAQSADI

Abdullayeva Feruza Uchqun qizi
TDPU Maktabgacha talim yo'nalishi magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada maktabgacha kattayoshdagi bolalarda sahnalashtirish faoliyatining maqsadi va katta guruh tarbiyalanuvchilarida ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish vazifalari xususidagi fikrlar berilgan.

Kalit so'zlar: sahnalashtirish faoliyati, ijodiy qobiliyat, faollik, erkinlik, kommunikativ malaka.

Аннотация. В данной статье представлены представления о цели постановочной деятельности у дошкольников и задачах развития творческих способностей у учащихся большой группы.

Ключевые слова: постановочная деятельность, творческая способность, активность, свобода, коммуникативная компетентность.

Abstract. This article presents ideas about the purpose of staging activities in preschool children and the tasks of developing creative abilities in large group students.

Key words: staging activity, creative ability, activity, freedom, communicative competence.

“Teatr san’atiga tarbiyaning ilg’or vositasi sifatida qarash insonni kashf etishga yo’l ochadi. Insonni kashf etish esa shaxsni kashf etishdir. Aynan badiiy ijodiy faoliyatda bola o’zini to’laroq namoyon eta oladi”

L.M.Batkin.

Kirish. Har bir insonning bolaligi rolli o'yinlar asosida o'tadi, sahnalashtirish faoliyati bolada kattalarning hayotiy qonun-qoidalarni anglashni o'rgatadi. Har bir bola o'zi bilganicha o'ynaydi, lekin bu o'yinlar asosan kattalar, sevimli qahramonlardan o'rganib yoki ularga taqlid qilgan holda amalga oshiriladi. Bolalar o'yinlariga improvizatsiya jarayonlar juda tez kichadi. Jamiyat rivojlanishining hozirgi bosqichi katta maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirish bo'yicha yangi vazifalarni qo'yimoqda, ular bugungi kunda maktabgacha ta'limning davlat ta'lim standartlarida aniq belgilab qo'yilgan. Katta yoshdagi maktabgacha yoshdagi bolaning kommunikativ malakalarini shakllantirish muammosiga katta ahamiyat beriladi, uni hal qilishda bolaning rivojlanishidagi markaziy bo'g'in sifatida nutqning kommunikativ funksiyalarini shakllantirish yetakchi rol o'ynaydi.

Asosiy qism. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida katta guruh bolalari sahna tomoshalarini

yaxshi ko'radi. Bu yoshdagi bolalar sahnada rol ham ijro eta boshlaydi. Bu yosh guruhdagi bolalar uchun sahna asarlarini tanlashda mazmunli, ibratli, chiroyli, voqealari ham kichik, o'rta guruhlardagiga qaraganda birmuncha kengroq va

ko'p obrazli asarlar tanlanadi. Katta guruhlardagi bolalarning ko'pchiligi mustaqil fikrini bayon etaoladigan bo'lishadi. Ularning ayrimlarida rejissyorlik qobiliyatlari namoyon bo'ladi. Katta guruh tarbiyalanuvchilarida ijodiy fikrlash, liderlik qobiliyatlari shakllana boshlaydi. Katta guruh tarbiyalanuvchilariga bir necha adabiy asardan tashkil topgan improvizatsiya o'yinlari, mustaqil ko'rinishlar qo'yish imkoniyati yaratiladi.

Asosiy vazifalari:

➤ Bolalarda teatrlashtirilgan o'yin faoliyatiga kuchli qiziqish uyg'otish davom ettiriladi.

➤ Bolalarda badiiy ijro etish ko'nikmalarini shakllantirishda qo'shiq, raqs improvizatsiyalaridan foydalangan holda mukammallashtirish.

➤ Atrofdagi munosabatlarga nisbatan bolalarning tushunchalarini kengaytirish.

Guruhda, zalda, maktabgacha ta'lim muassasasi binosiga moslashish ko'nikmalarini mukammallashtirish.

➤ Bolalarda qo'g'irchoq teatrlarining turlarini ajrata olish va aytib bera olish ko'nikmalarini mustahkamlash.

➤ Bolalarning lug'at boyligini shakllantirishda davom etish. Nutqning intonatsion ifodaliligini mukammallashtirish. Monologik va dialogik nutq shakllarini rivojlantirish.

➤ Qo'g'irchoqlar bilan to'g'ri muloqotga kirishish, ya'ni to'g'ri yo'naltirish qoidalarini mustahkamlash.

➤ Bolalarni yakka tartibda yoki guruh bilan birga turli hikoya va ertaklar to'qish va shu asosida improvizatsiyalashgan qo'g'irchoq tomoshalarini tashkil etishga ilhomlantirish.

➤ Bolalarda ong, fikr, tasavvur, diqqatni rivojlantirish.

➤ Tomosha qo'g'irchoqlari bilan o'ynash istagini tarbiyalash. Mustaqil faoliyatda qo'shiq, raqs, o'yin improvizatsiyalaridan foydalanish qobiliyatlarini rivojlantirish.

➤ Bolalarning maktabgacha ta'lim tashkiloti bayramlarida, ko'ngil ochar tadbirlarida mashg'ulotlar va mustaqil faoliyat jarayonida olgan o'z bilim va ko'nikmalaridan foydalangan holda faol ishtirok etish ko'nikmalarini qo'llab quvvatlash.

Xulosa. Katta maktabgacha yoshni sotsializatsiya va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishning muhim bosqichi sifatida belgilaydigan mahalliy olimlar, muvaffaqiyatli faoliyatning kaliti, bolaning kelajakdagi hayotining samaradorligi va farovonligi uchun manba bu kommunikativ kompetentsiyadir deb fikr bildiradilar. Kommunikativ kompetentsiya, shaxsning eng muhim xususiyatlaridan biri sifatida, shaxsning og'zaki muloqot qilish qobiliyati va tinglash qobiliyatida namoyon bo'ladi. Til hodisalariga alohida sezgirlik, nutq tajribasini tushunishga qiziqish va muloqot tufayli muloqot qobiliyatlarini

o'zlashtirish uchun juda qulay bo'lgan davr ham aynan katta maktabgacha yosh davridir. Shaxsning kommunikativligini ta'minlaydigan majburiy ko'nikmalar sifatida maktabgacha ta'lim tashkiloti katta yosh guruhlari bolalari suhbatdoshni tinglash va eshitish, o'z pozitsiyasini asoslash qobiliyatini shakllantirish vazifalari qo'yiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida teatrlashtirilgan o'yinlar bola ijodiy faoliyati, aql-zakovat, fikrlash, gapirish qobiliyatini rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Sotimboy Tursunboyev Teatr tarixi o'quv qo'llanma, "Bilim", –T.: 2005.
2. Namangan davlat universiteti Ijtimoiy-madaniy faoliyat yo'nalishi talabalari uchun "Teatr tarixi" fanidan ma'ruzalar matni Namangan. 2014.
3. B.S.Abdullayeva, Sh.M.O'tamurodova bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish. O'quv qo'llanma. Navoiy – 2022.